

بسم الله الرحمن الرحيم

آئین نامه دوره دکتری Ph.D. دانشگاه تهران (قبل از سال ۸۹)

فصل اول : کلیات

ماده ۱: تعریف

دوره دکتری Ph.D. بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک می انجامد و مجموعه ای هماهنگ از فعالیت های آموزشی و پژوهشی است .

ماده ۲: هدف

هدف از ایجاد دوره دکتری ، تربیت افرادی است که با احاطه یافتن به آثار علمی در یک زمینه خاص و آشنا شدن با روش های پیشرفته تحقیق و دستیابی به جدیدترین مبانی آموزش و پژوهش بتوانند با نوآوری در زمینه های علمی و تحقیقی ، در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش ، در رشته تخصصی خود موثر بوده و به تازہ هایی در جهان دانش دست یابند .

ماده ۳: محور اصلی

محور اصلی فعالیت های دوره دکتری ، پژوهش و کسب تبحر در یک رشته خاص علمی است و آموزش وسیله برطرف کردن کاستی های آموزشی دانشجویان این دوره است ، تا راه را برای وصول به اهداف دوره هموار سازد .

ماده ۴: مراحل دوره

دوره دکتری به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می شود . مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو در امتحان ورودی آغاز و به امتحان جامع و دفاع از طرح پژوهشی رساله (پروپوزال) ختم می شود . مرحله پژوهشی ، پس از مرحله آموزشی آغاز می شود و با تدوین رساله و دفاع از آن پایان می پذیرد .

تبصره :

دانشجویان دوره دکتری می توانند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند ولی ثبت نام آنها در مرحله پژوهشی و تدوین رساله منوط به موفقیت در امتحان جامع و دفاع از طرح پژوهشی رساله است .

فصل دوم

شرایط ورود

ماده ۵:

شرایط ورود به دوره دکتری عبارت است از :

- (۱) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- (۲) داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکترای حرفه ای یا بالاتر ، متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا ، از یکی از دانشگاههای داخل یا خارج از کشور که حسب مورد به تایید وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.
- (۳) موفقیت در امتحان یکی از زبان های خارجی
- (۴) قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری
- (۵) داشتن معرفی نامه محرمانه حداقل از دو تن از استادان قبلی ، مبنی بر صلاحیت علمی ادامه تحصیل داوطلب ، در دوره دکتری
- (۶) داشتن حداقل معدل ۱۵ در دوره کارشناسی ارشد

تبصره ۱:

تعیین شرایط تطبیق دانشنامه ها و رشته های متناسب برای ادامه تحصیل داوطلب در رشته های مختلف دوره دکتری به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه است .

تبصره ۲:

محدودیت سنی برای داوطلبان ورود به دوره دکتری وجود ندارد .

تبصره ۳:

داوطلبان حائز شرایط ادامه تحصیل در دوره دکتری از طریق آئین نامه استعداد های درخشان ، بر اساس دستور العمل مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران پذیرفته می شوند .

فصل سوم

استاد راهنما

ماده ۶:

استاد راهنما به تقاضای دانشجو موافقت کتبی استاد و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می گردد.

تبصره:

استاد راهنما باید حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی دانشجو تعیین شود ، تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده است مدیر گروه وظایف استاد راهنما را برعهده می گیرد.

ماده ۷:

استاد راهنما باید عضو هیأت علمی دانشگاه تهران بوده و حداقل دارای رتبه استادیاری باشد که سه پایان نامه کارشناسی ارشد یا دکترای حرفه ای را راهنمایی کرده باشد.

تبصره:

در شرایط خاص رساله می تواند با دو استاد راهنمای مشترک از داخل و خارج دانشگاه هدایت شود.

ماده ۸:

به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر دو نفر از اعضای هیأت علمی یا از صاحب نظران و محققان برجسته به عنوان استاد مشاور تعیین می گردند.

تبصره:

استاد مشاور باید دارای مدرک دکترای یا حداقل رتبه استادیاری با ۳ سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره کارشناسی ارشد باشد ، برای صاحب نظران و محققانی که عضو هیأت علمی نیستند داشتن مدرک دکترای الزامی است .

فصل چهارم

مرحله آموزشی

ماده ۹:

دانشجویی که برای دوره دکترای ثبت نام می کند بسته به میزان دروس مورد نیاز رشته ، موظف است بین ۱۲ تا ۱۸

واحد درسی را با نظر استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه مطابق برنامه مصوب دانشگاه در مدت مجاز دوره با موفقیت بگذرانند.

تبصره :

اگر دانشجویی تعدادی از واحدهای درسی لازم را در دوره کارشناسی ارشد نگذرانده باشد موظف است به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه ، کمبود واحدهای درسی خود را در مرحله آموزشی جبران کند . حداکثر تعداد واحدهای جبرانی ۱۲ واحد و حداقل نمره آن بدون احتساب در میانگین کل دانشجو در هر درس ۱۴ از ۲۰ است . به ازای گذراندن ۱۲ واحد جبرانی یک نیمسال تحصیلی به مدت مجاز مرحله آموزشی افزوده می شود.

ماده ۱۰:

دانشجو در مرحله آموزشی موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ الی ۱۲ واحد درسی را انتخاب و ثبت نام کند ، مگر آن که کمتر از ۶ واحد درسی باقی مانده باشد.

ماده ۱۱:

طول مدت مجاز مرحله آموزشی (تا پایان امتحان جامع و دفاع از طرح پژوهشی رساله) حداکثر ۴ نیمسال است . چنانچه دانشجو نتواند در این مدت مرحله آموزشی را به پایان برساند از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۲:

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ است . در صورتی که نمره دانشجو در یک درس کمتر از ۱۴ باشد باید آن را تکرار کند. در هر حال میانگین کل نمرات دانشجو نباید از ۱۵ کمتر باشد.

تبصره :

چنانچه میانگین کل نمره های دانشجو در مدت مجاز تحصیل در مرحله آموزشی به ۱۵ نرسد از ادامه تحصیل محروم می شود.

فصل پنجم

امتحان جامع و تصویب پیشنهاد طرح پژوهشی رساله

ماده ۱۳:

امتحان جامع ، ارزیابی خلاقیت و قوه ابتکار و قابلیت های پژوهشی دانشجو است که به صورت شفاهی یا کتبی یا

هر دو (به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه) برگزار می گردد.

ماده ۱۴:

امتحان جامع به معنی امتحان از تمام دروس گذرانیده شده نمی باشد بلکه موضوع اطلاعات دانشجو را در چند درس مرتبط با موضوع رساله و گرایش به پیشنهاد استاد راهنما مورد ارزیابی قرار می دهد که نتیجه آن به صورت قبول (حداقل ۱۵ از ۲۰) یا رد می باشد.

تبصره ۱:

امتحان جامع می تواند به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه در قالب دفاع از طرح پژوهشی رساله برگزار شود.

تبصره ۲:

دانشجویانی که بدون شرکت در امتحان ورودی دکتری ، توسط گروهها پذیرش می شوند باید در آزمون جامع کتبی و شفاهی موضوع ماده ۱۴ شرکت نمایند ، تبصره یک ماده ۱۴ شامل این دانشجویان نخواهد شد.

تبصره ۳:

دانشجویانی که در امتحان جامع یک بار مردود شده باشند تنها یک بار دیگر مجاز هستند در امتحان جامع شرکت کنند.

تبصره ۴:

دانشکده موظف است قبولی یا عدم قبولی دانشجو را در امتحان جامع کتباً به وی ابلاغ نماید.

ماده ۱۵:

به منظور برگزاری جلسه دفاع از پیشنهاد طرح پژوهشی رساله ، در هر رشته و یا گرایش ، کمیته برگزاری جلسه دفاع با حضور استاد راهنما ، استادان مشاور، دو نفر استاد داور از گروه و دو نفر استاد داور خارج از گروه به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تشکیل می گردد.

تبصره ۱: دانشجو ، همزمان یا پس از امتحان جامع و حداکثر

تا پایان نیمسال چهارم تحصیلی ، باید از پیشنهاد طرح پژوهشی رساله خود در حضور کمیته مذکور دفاع نماید.

تبصره ۲:

چنانچه دانشجو ، نتواند در زمان مقرر از پیشنهاد پژوهشی رساله خود دفاع نماید می تواند زمان مذکور را با موافقت استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده حداکثر به مدت یک نیمسال تحصیلی با رعایت سقف زمانی مجاز دوره دکتری به تعویق اندازد.

تبصره ۳:

دانشکده موظف است حداکثر ۲ هفته پس از برگزاری دفاع از پیشنهاد طرح پژوهشی رساله دانشجو ، تصویب موضوع طرح را به همراه فرم مربوط به اداره کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

فصل ششم

مرحله پژوهشی و تدوین رساله

ماده ۱۶:

ثبت نام دانشجو در مرحله پژوهشی و تدوین رساله ، پس از اعلام قبولی وی در امتحان جامع و تصویب طرح پژوهشی رساله صورت می گیرد.

ماده ۱۷:

تعداد واحدهای رساله در مرحله پژوهشی بین ۱۸ تا ۲۴ واحد می باشد . مجموع واحدهای دوره دکتری بین ۳۶ تا ۴۲ واحد است .

ماده ۱۸:

تمام فعالیت های علمی و پژوهشی دانشجو در مرحله پژوهشی و تدوین رساله باید با هدایت و نظارت استادان راهنما و مشاور صورت گیرد . دانشجو موظف است در پایان هر نیمسال گزارش فعالیت پژوهشی خود را به تایید استاد راهنما رسانیده و جهت درج در پرونده به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه نماید.

ماده ۱۹:

پس از چاپ یا پذیرش قطعی مقاله منتج از رساله ، در مجلات معتبر علمی - پژوهشی و تدوین رساله توسط دانشجو و تایید کیفیت علمی و صحت مطالب آن از طرف استادان راهنما و مشاور و اظهار نظر کتبی حداقل یک نفر از

هیأت داوران (هیأت علمی سایر دانشگاه ها) دفاع از رساله در حضور هیأت داوران صورت می گیرد.

تبصره ۱:

تعداد و کیفیت مقاله های قابل قبول توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده تعیین می گردد.

تبصره ۲:

دفاع از رساله حداقل دو نیمسال پس از تصویب طرح پژوهشی رساله می باشد .

ماده ۲۰:

ترکیب هیأت داوران به شرح زیر است :

۱- استاد راهنما به عنوان رئیس هیات داوران

۲-استاد یا استادان مشاور

۳-چهار نفر از اعضای هیأت علمی در رشته مربوط با مرتبه حداقل استادیاری و سه سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره کارشناسی ارشد به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده که باید حداقل یک نفر آنها دانشیار به بالا و دو نفر آنها از دانشگاه ها یا موسسات تحقیقاتی دیگر باشند.

تبصره :

معاونت تحصیلات تکمیلی دانشکده یا نماینده وی به عنوان ناظر و بدون حق رای در جلسه شرکت می نماید.

ماده ۲۱:

جلسه دفاع با ریاست استاد راهنما و حضور حداقل چهار نفر دیگر از اعضای هیأت داوران ، که حداقل یک نفر از آنها داور خارج از دانشگاه باشد رسمیت می یابد.

ماده ۲۲:

هیأت داوران در پایان جلسه دفاع از رساله پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت رساله امتیاز آن را بر اساس میانگین آراء به شرح زیر مشخص می نماید:

الف - قبول :

۱- با درجه عالی (۲۰-۱۱۹ از ۲۰)

۲- با درجه بسیار خوب (۱۷-۱۸/۹۹ از ۲۰)

۳- با درجه خوب (۱۶-۱۶/۹۹ از ۲۰)

۴- با درجه قابل قبول (۱۵-۱۵/۹۹ از ۲۰)

ب- نیازمند به اصلاحات اساسی

ج- غیر قابل قبول

تبصره ۱:

چنانچه هیأت داوران تشخیص دهد که رساله نیاز به اصلاحات اساسی دارد موارد را در رای خود ذکر نموده و از دانشجو میخواهد در مدتی که از حداکثر مجاز دوران تحصیل وی تجاوز نکند رساله را تکمیل و مجدداً طبق مقررات یاد شده از آن دفاع نماید.

تبصره ۲:

اعطای نمره از سوی داوران فقط برای محاسبه میانگین و تعیین درجه قبولی و یا مردود بودن رساله انجام میگردد.

فصل هفتم

سایر مقررات

ماده ۲۳:

مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری ۸ نیمسال است . چنانچه دانشجو در این مدت نتواند رساله خود را تکمیل و از آن دفاع نماید از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره : به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده می توان یک نیمسال به مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نمود . در موارد استثنائی با تایید کمیسیون موارد خاص یک نیمسال دیگر به سنوات تحصیلی اضافه می گردد.

ماده ۲۴:

دانشجوی دوره دکتری باید به طور تمام وقت به تحصیل بپردازد تا بتواند از مزایای دانشجویی دوره دکتری برخوردار شود.

ماده ۲۵:

عدم ثبت نام یا عدم تصویب طرح پژوهشی رساله در زمان مقرر ، به منزله انصراف دانشجو از تحصیل تلقی می شود.

در موارد استثنائی که دانشجو عذر موجه داشته باشد می تواند با موافقت گروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به مدت مجاز تحصیل ، حداکثر تا دو نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

ماده ۲۶:

دانشجویانی که در هر مرحله از دوره دکتری از ادامه تحصیل منصرف یا محروم شوند ، بنا به درخواست آنان

تاییدیه ای مبنی بر گذراندن واحدهای درسی دوره دکتری داده می شود.

ماده ۲۷:

این آیین نامه در ۷ فصل و ۲۷ ماده و ۲۲ تبصره در جلسه مورخ ۸۳/۴/۳ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به تصویب رسید و از ابتدای سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ لازم الاجرا است.